

УДК 343.3/7

З.А. Загиней-Заболотенко
ORCID: 0000-0002-8679-124X

МЕДИЧНИЙ ПРАЦІВНИК ЯК СУБ'ЄКТ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У статті досліджується проблема визначення статусу медичного працівника як суб'єкта корупційних кримінальних правопорушень, а саме в яких випадках він визнається чи не визнається службовою особою, зокрема особою, яка надає публічні послуги. Запропоновано такі правила кваліфікації діянь медичного працівника (у випадку його підкупу): лише у випадку, коли медичний працівник обіймає адміністративну посаду, він виконує організаційно-розпорядчі функції та визнається службовою особою. Його дії, що полягали у прийнятті пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди за вчинення дій у межах здійснення таких функцій, повинні кваліфікуватися за статтями 368 або 368³ КК України; окремі медичні послуги, які тягнуть юридичні наслідки (зокрема, видача та продовження документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність особи, направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу у плановому й екстреному порядку, здійснення медико-соціальної або судово-медичної експертизи та видача висновку про визнання особи інвалідом) мають ознаки публічних (тому у випадку, коли медичний працівник прийняв пропозицію, обіцянку або одержав неправомірну вигоду за вчинення відповідних діянь, він має визнаватися службовою особою, а його дії – кваліфікуватися за ст. 368⁴ КК України); якщо медичний працівник, який обіймає зазначену вище посаду, приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду за виконання професійних обов'язків, кваліфікація його дій за статтями 368 або 368³ КК України виключається (тобто він визнається особою, яка здійснює професійну діяльність із надання публічних послуг); медичний працівник, який прийняв пропозицію, обіцянку або одержав неправомірну вигоду за виконання ним своїх професійних обов'язків (наприклад, за лікування, проведення операції), повинен визнаватися суб'єктом працівником підприємства, установи організації, який не є службовою особою або особою, яка працює на користь підприємства, установи, організації, а його дії – кваліфікуватися за ст. 354 КК України.

Ключові слова: корупційні кримінальні правопорушення, корупція, службова особа, особа, яка надає публічні послуги, працівник підприємства, установи, організації, який не є службовою особою, медичний працівник, підкуп, неправомірна вигода, спеціальний суб'єкт, юридично значущі дії.

DOI 10.34079/2518-1319 -2025-15-30-71-79

Постановка проблеми. Проблема запобігання та протидії корупції була та залишається однією з пріоритетних в Україні. Російсько-українська війна загострила і без того непростий та важливий аспект корупційних проявів, зокрема, у сфері оборони, енергетики та в інших критично важливих для всього Українського народу сферах. Водночас корупція у сфері охорони здоров'я була та залишається однією з небезпечних загроз для суспільства, оскільки стосується негативного впливу на одну з найбільш важливих цінностей для кожної людини – її здоров'я.

Згідно зі статистичними даними судової влади, лікарі, фармацевти засуджуються

за вчинення корупційних кримінальних правопорушень (примітка ст. 45 Кримінального кодексу України (далі – КК)). Так, у 2023 р. за статтями про корупційні кримінальні правопорушення було засуджено 17 лікарів та фармацевтів (медичних працівників), з яких 2 особи – за ст. 354 КК, по 3 особи – за статтями 368 та 369 КК і 9 осіб – за ст. 369² КК (Судова влада, 2023), а в 2024 р. було засуджено 23 лікарів та фармацевтів (медичних працівників), з яких 3 особи – за ст. 354 КК, 10 осіб – за ст. 368 КК, за ст. 369 – 2 особа та за ст. 369² КК – 9 осіб (Судова влада, 2024).

Таким чином, медичний працівник визнається суб'єктом корупційних кримінальних правопорушень, а його дії кваліфікуються судами за вказаними вище статтями Особливої частини КК. При цьому, як бачимо, медичний працівник визнається працівником підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особою, яка працює на користь підприємства, установи чи організації (ст. 354) чи службовою особою (ст. 368 КК) – якщо вести мову про спеціального суб'єкта кримінального правопорушення. Окрім того, переконані, що за певних умов медичний працівник є особою, яка надає публічні послуги. Тому дослідження того, за яких умов медичний працівник є службовою особою, особою, яка надає публічні послуги або працівником підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, або особою, яка працює на користь підприємства, установи чи організації, тобто суб'єктом корупційних кримінальних правопорушень, передбачених статтями 354, 368 та частинами 3, 4 ст. 368⁴ КК, становить *мету нашого дослідження*.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У теорії кримінального права проблема суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень була предметом дослідження таких науковців, як О. О. Дудоров, О. О. Кваша, О. О. Книженко, В. В. Комар, Р. Л. Максимович, М. Г. Михайленко, В. О. Навроцький, Р. О. Ніколенко, О. С. Перешивко, М. В. Рябенко, М. І. Хавронюк, О. В. Шимякін, Ю. І. Шиндель та інших. Проте дослідження проблеми кримінальної відповідальності медичних працівників як спеціального суб'єкта корупційних кримінальних правопорушень у теорії кримінального права є недостатнім.

Виклад основного матеріалу дослідження. У практичній діяльності виникає багато питань щодо віднесення осіб до тих, що здійснюють професійну діяльність із надання публічних послуг. Однією із завжди актуальних є проблема кваліфікації діянь медичних працівників. Адже, наприклад, у випадку прийняття пропозиції, обіцянки або одержання ними неправомірної вигоди їхні дії можуть кваліфікуватися по-різному (а відтак, і дії особи, яка її запропонувала, пообіцяла чи надала).

Медичні послуги, як стверджується у науковій літературі, мають ознаки публічних. На думку І. Венедиктової, «... сьогодні в медицині державні органи діють через підвідомчі їм державні бюджетні установи (заклади)». Вона визначає медичні послуги як «систему дій, спрямованих на організм людини з метою відновлення, підтримання найбільш оптимальних для організму показників або профілактики можливих захворювань. Її ознаками є: соціальна сфера застосування; як правило, публічний характер надання; фінансові гарантії забезпеченості (безоплатність окремих видів – швидка медична допомога); фінансування з бюджету через оподаткування, страхові механізми перерозподілу або фонди організацій» (Венедиктова, 2009, с. 11). М. М. Васюк вважає, що «публічні послуги в медичній галузі» - це «регламентована нормами права суспільно значуща діяльність суб'єктів публічної адміністрації у медичній галузі, спрямована на задоволення суспільних інтересів, інтересів фізичних та юридичних осіб як ініціаторів отримання публічних послуг у медичній галузі України». Цей науковець виокремлює такі особливості надання публічних послуг у медичній галузі України: «обов'язкове законодавче визначення суб'єктів надання послуги; безпосередня

участь суб'єктів у наданні публічних послуг; періодичність звернення за послугою та її надання; заявний характер отримання послуги; нормативне врегулювання процедури надання послуги; наявність відповідної матеріально-технічної бази, кваліфікованого персоналу, умов щодо контролю якості лікарських засобів; обов'язкова перевірка суб'єкта господарювання щодо видачі ліцензії з подальшим контролем здійснення діяльності тощо» (Васюк, 2021. с. 167).

Водночас, чи всі вказані послуги належать до публічних у кримінально-правовому розумінні?

У кримінальному праві публічні послуги характеризується такими істотними ознаками, як: «урегульованість нормами публічного права; надання публічним суб'єктом або приватним сектором, якому делегуються повноваження з надання публічних послуг; індивідуальний заявний та добровільний характер; юридично значущий характер». При цьому остання ознака є «основною, адже допомагає відмежувати публічні послуги від інших послуг, оскільки перші завжди тягнуть юридично значущі наслідки» (Загинеї, 2015, с. 205). Такої ж думки притримуються й інші науковці. Наприклад, О. С. Перешивко вважає, що «публічну послугу» слід розуміти як визначену законодавством юридично значущу діяльність певної категорії осіб, у межах делегованих їм повноважень органами державної влади або органами місцевого самоврядування», а під особами, які надають публічні послуги ця дослідниця розуміє «осіб, які не є службовими особами, проте наділені органами державної влади або органами місцевого самоврядування правом на надання послуг юридично значущого характеру, у межах своїх повноважень та у спосіб, передбачений законом» (Перешивко, 2018, с. 20, 74).

Таким чином, не всі медичні послуги тягнуть юридично значущі наслідки, а отже, не можуть належати до публічних у кримінально-правовому розумінні.

Різною є судова практика з приводу кваліфікації діянь медичних працівників, які одержали неправомірну вигоду. Так, у випадку, коли медичний працівник одержав неправомірну вигоду за виконання своїх професійних обов'язків, його дії досить часто кваліфікувалися судами за ст. 354 КК.

Так, за ч. 3 ст. 354 КК кваліфікувалися дії лікаря-рентгенолога, який одержав неправомірну вигоду за отримання пацієнтом офіційного висновку з описом його хвороби (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025с), сімейного лікаря, який одержав неправомірну вигоду за направлення хворого на стаціонарне лікування в терапевтичному відділенні (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025d), лікаря-невропатолога, який отримав неправомірну вигоду за виписку з медичної карти стаціонарного хворого щодо проходження особою стаціонарного лікування у терапевтичному відділенні та постановленого діагнозу (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025f), лікаря-ендокринолога, який одержав неправомірну вигоду за проходження пацієнтом формального стаціонарного лікування та виготовлення медичних документів із недостовірними відомостями щодо погіршення його стану здоров'я, а саме встановлення діагнозу кількох захворювань, яке стане підставою для отримання цим пацієнтом довідки про присвоєння 2-ої групи інвалідності пожиттєво (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025а). Лікаря-терапевта за складання та долучення до медичної картки амбулаторного хворого необхідних результатів спірографічного обстеження хворого без фактичного проходження даної процедури (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025е).

Водночас дії медичних працівників у випадку одержання ними неправомірної вигоди кваліфікувалися судами і за ст. 368 КК. Наприклад, за цією статтею були кваліфіковані дії лікаря в приватній клініці, яка була призначена головою Васильківської міжрайонної медико-соціальної експертної комісії (далі – МСЕК), яка отримала

неправомірну вигоду за видачу довідки МСЕК про встановлення інвалідності 2-ої групи пожиттєво (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025b). І саме таких справ, коли неправомірна вигода надавалася за певне «сприяння» в проходженні МСЕК, більшість в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Аналіз цього реєстру також вказує на те, що, незважаючи на те, що медичні послуги мають ознаки публічних, все ж таки дії медичних працівників у випадку прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди за ст. 368⁴ КК судами не кваліфікуються. Про це свідчить і судова статистика, яку було проаналізовано на початку статті.

Визначаючи статтю Особливої частини КК, яка буде інкримінуватися медичному працівнику, необхідно правильно встановити особливості його повноважень під час надання медичної допомоги.

Насамперед хотілося б звернути увагу на те, чи можна вважати медичного працівника **службовою особою** у випадку видачі листка тимчасової непрацездатності, прийняття висновку щодо встановлення особі інвалідності, визначення тяжкості тілесних ушкоджень, скерування на госпіталізацію тощо.

Як уже зазначалося, у судовій практиці такі діяння кваліфікуються здебільшого за ст. 368 КК. У теорії кримінального права щодо цього наявні дві точки зору. Перша полягає у тому, що медичні працівники в таких випадках визнаються службовими особами, а отже, їх дії потрібно кваліфікувати за ст. 368 КК. Аргументуючи таку позицію, науковці зазначають, що медичні працівники у цьому разі виконують організаційно-розпорядчі функції, оскільки їх дії тягнуть правові наслідки (Коржанський, 2001, с. 540). Згідно з другою точкою зору такі працівники можуть визнаватися службовими особами лише у випадку, коли вони обіймають певну адміністративну посаду. На думку цих науковців, поняття професійної діяльності охоплює не лише лікувальні дії, а й оформлення різноманітних медичних документів (Максимович, 2008, с. 208–209).

Для вирішення окресленого питання необхідно з'ясувати зміст поняття «організаційно-розпорядчі функції», адже згідно з приміткою 1 ст. 364 КК особа, яка їх виконує, визнається службовою. Розуміння цього поняття є усталеним як у судовій практиці, так і в кримінально-правовій доктрині. Під організаційно-розпорядчими обов'язками розуміють обов'язки зі здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності. Такі функції виконують керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконробі, бригадири) та інші. Організаційно-розпорядчі обов'язки як у теорії кримінального права, так і в правозастосовній практиці, пов'язуються з керівництвом кимось або чимось.

Саме таке розуміння ґрунтується на значенні слів «організаційний» і «розпорядчий» в українській мові. Так, слово «організаційний» означає: «1. Пов'язаний з організацією чого-небудь. 2. Який здійснює організацію чого-небудь», а «розпорядчий» стосується «розпорядження» – дія за значенням розпорядитися, розпоряджатися (давати розпорядження, наказ; володіти ким-небудь, мати у своєму розпорядженні щось; діяти по відношенню до кого-, чого-небудь на свій розсуд) (Бусел, 2005, с. 853, 1258). Інакше кажучи, в українській мові ці слова пов'язуються з організацією та керівництвом чим-небудь, що повною мірою покладено в основу визначення організаційно-розпорядчих функцій. Вважаємо, що медичні працівники у

випадку видачі листка тимчасової непрацездатності, висновку щодо встановлення особі інвалідності, визначення тяжкості тілесних ушкоджень, скерування на госпіталізацію тощо виконують не організаційно-розпорядчі функції, а професійні обов'язки» (Загинеї, 2015, с. 208).

Для того, щоби зрозуміти, витлумачити та правильно застосувати КК у частині кваліфікації діянь медичних працівників, необхідно з'ясувати коло їх професійних обов'язків. Згідно зі ст. 78 Основ законодавства України про охорону здоров'я медичні і фармацевтичні працівники зобов'язані: сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань, надавати своєчасну та кваліфіковану медичну і лікарську допомогу; безоплатно надавати відповідну невідкладну медичну допомогу громадянам у разі нещасного випадку та в інших екстремальних ситуаціях; поширювати наукові й медичні знання серед населення, пропагувати, в тому числі власним прикладом, здоровий спосіб життя; дотримувати вимог професійної етики і деонтології, зберігати лікарську таємницю; постійно підвищувати рівень професійних знань і майстерності; надавати консультативну допомогу своїм колегам та іншим працівникам охорони здоров'я. У цій же статті вказано, що медичні й фармацевтичні працівники несуть також інші обов'язки, передбачені законодавством. Професійні обов'язки медичних працівників конкретизуються у посадових інструкціях та залежать від їх професійної компетенції (Закон України № 2801-ХІІ, 1992).

Проаналізувавши Інструкцію про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, затверджену наказом МОЗ України від 13 листопада 2001 року № 455, варто зазначити, що медичний працівник, який видав особі листок тимчасової непрацездатності, виконує професійні обов'язки, а не службові повноваження. Це – невід'ємна частина такого професійного обов'язку, визначеного у законодавстві України, як надання своєчасної і кваліфікованої медичної та лікарської допомоги. Так, згідно з п. 1.7 цієї Інструкції видача та продовження документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність, здійснюються тільки після особистого огляду хворого лікуючим лікарем (фельдшером), про що робиться відповідний запис у медичній карті амбулаторного чи стаціонарного хворого з обґрунтуванням тимчасової непрацездатності. При втраті працездатності внаслідок захворювання або травми лікуючий лікар в амбулаторно-поліклінічних закладах може видавати листок непрацездатності особисто терміном до 5 календарних днів з наступним продовженням його, залежно від тяжкості захворювання, до 15 календарних днів. Якщо непрацездатність триває понад 15 календарних днів, продовження листка непрацездатності до 30 днів проводиться лікуючим лікарем спільно з завідувачем відділення, а надалі – ЛКК, яка призначається керівником лікувально-профілактичного закладу, після комісійного огляду хворого, з періодичністю не рідше 1 разу на 10 днів, але не більше терміну, встановленого для направлення до МСЕК (п. 2.2) (Міністерство здоров'я України, 2001)

Хотілося б зазначити, що аналогічно має вирішуватися питання у випадку направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу. Таке направлення здійснюється у плановому й екстреному порядках та належить до такого професійного обов'язку медичного працівника, як надання своєчасної і кваліфікованої медичної та лікарської допомоги. Ці дії не є виконанням організаційно-розпорядчих функцій, оскільки жодним чином не стосуються здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників.

Щодо видачі висновку про встановлення особі інвалідності, визначення ступеня

тяжкості тілесних ушкоджень, потрібно зауважити, що в цих випадках відбувається експертне оцінювання стану здоров'я людини. Згідно з правовою позицією Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (далі – ККС) «держава завжди реалізовує свої функції через конкретні, створені нею органи чи уповноважених нею осіб. Залежно від сфери прийняття рішення відповідні функції держави здійснюють створені для цього інституції. У частині встановлення факту інвалідності таким органом, який покликаний здійснювати функції держави є МСЕК. Члени таких комісій приймають рішення від імені такої комісії, а отже у ході прийняття юридично значимих рішень комісії вони є особами, уповноваженими на виконання функцій держави (Єдиний державний реєстр судових рішень, 2024)

Ураховуючи викладене, вважаємо, що з огляду на усталене розуміння поняття організаційно-розпорядчих обов'язків, експертне оцінювання стану здоров'я пацієнта слід відносити до надання публічних послуг, а тому й одержання неправомірної вигоди медичним працівником у такому разі кваліфікувати за відповідною частиною ст. 368⁴ КК.

Як вбачається, медичний працівник повинен визнаватися службовою особою у випадках, коли він обіймає посаду у закладах охорони здоров'я, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків (наприклад, головний лікар, старша медсестра), він має вважатися службовою особою. У разі, якщо медичний працівник вчиняє юридично значущі дії – особою, яка здійснює професійну діяльність з надання публічних послуг. У разі виконання винятково професійних обов'язків – як працівник підприємства, установи, організації або особа, яка працює на користь підприємства, установи, організації.

Висновки. Зважаючи на викладене, можна запропонувати такі правила кваліфікації діянь медичного працівника (у випадку його підкупу):

– лише у випадку, коли медичний працівник обіймає адміністративну посаду, він виконує організаційно-розпорядчі функції та визнається службовою особою. Його дії, що полягали у прийнятті пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди за вчинення дій у межах здійснення таких функцій, повинні кваліфікуватися за статтями 368 або 368³ КК;

– окремі медичні послуги, які тягнуть юридичні наслідки (зокрема, видача та продовження документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність особи, направлення пацієнтів до закладів охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу у плановому й екстреному порядках, здійснення медико-соціальної або судово-медичної експертизи та видача висновку про визнання особи інвалідом) мають ознаки публічних. Тому у випадку, коли медичний працівник прийняв пропозицію, обіцянку або одержав неправомірну вигоду за вчинення відповідних діянь, він має визнаватися службовою особою, а його дії – кваліфікуватися за ст. 368⁴ КК;

– якщо медичний працівник, який обіймає зазначену вище посаду, приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду за виконання професійних обов'язків, кваліфікація його дій за статтями 368 або 368³ КК виключається. Тобто він визнається особою, яка здійснює професійну діяльність із надання публічних послуг;

– медичний працівник, який прийняв пропозицію, обіцянку або одержав неправомірну вигоду за виконання ним своїх професійних обов'язків (наприклад, за лікування, проведення операції), повинен визнаватися суб'єктом працівником підприємства, установи організації, який не є службовою особою або особою, яка працює на користь підприємства, установи, організації, а його дії – кваліфікуватися за ст. 354 КК.

Бібліографічний список

- Бусел, В.Т. (ред.), 2005. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.). Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун».
- Васюк, М.М., 2021. *Публічні послуги в медичній галузі України*. Доктор філософії. Дисертація. Національний університет біоресурсів і природокористування України. 255 с.
- Венедиктова, І., 2009. Публічні послуги в медичній сфері. *Медичне право*, 3 (1), сс. 7–14.
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2024. Постанова № 686/8627/22 від 21 травня 2024 року [онлайн]. Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/119309289>>
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025а. Вирок Васильківського міськрайонного суду Київської області від 24.01.2025, справа № 362/352/25 [онлайн] Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/124664395>>
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025b. Вирок Васильківського міськрайонного суду Київської області від 18.06.2025, справа № 362/465/25 [онлайн] Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/128227194>>
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025c. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 16.10.2025, справа № 344/15297/25 [онлайн] Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/131040880>>
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025d. Вирок Коростишівського районного суду Житомирської області від 20.08.2025, справа № 935/575/25 [онлайн] Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/129667140>>
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025e. Вирок Першотравневого районного суду м. Чернівці від 17.09.2024, справа № 725/5841/24 [онлайн] Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/121685300>>
- Єдиний державний реєстр судових рішень, 2025f. Вирок Тростянецького районного суду Сумської області від 21.04.2025, справа № 588/508/25 [онлайн] Доступно: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/126744569>>
- Загиней, З.А. 2015. *Кримінально-правова герменевтика: монографія*. Київ: Видавничий дім «АртЕк».
- Закон України Основи законодавства України про охорону здоров'я № 2801-ХІІ, 1992. *Верховна Рада України*, [онлайн] Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>>
- Коржанський, М.Й. 2001. *Науковий коментар до Кримінального кодексу України*. Київ: Атіка, Академія, Ельга–Н.
- Максимович, Р.Л. 2008. *Поняття службової особи у кримінальному праві України: монографія*. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ.
- Міністерство здоров'я України, 2001. Наказ про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян № 1005/6196 від 13 листопада 2001 року. *Верховна Рада України*, [онлайн]. Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1005-01#Text>>
- Переширко, С.О., 2018. *Кримінальна відповідальність за підкуп особою, яка надає публічні послуги*. Кандидат юридичних наук. Дисертація. Академія адвокатури України. 248 с.
- Судова влада, 2023. Судова статистика, форма 7 – Звіт про склад засуджених, [онлайн] Доступно: <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2023>
- Судова влада, 2024. Судова статистика, форма 7 – Звіт про склад засуджених, [онлайн] Доступно: <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2024>

References

- Busel, V.T. (red.), 2005. *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of modern Ukrainian language]* (z dod. i dopov.). Kyiv; Irpin: VTF «Perun» (in Ukrainian).

- Korzhanskyi, M.I. 2001. *Naukovyi komentar do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Scientific commentary on the Criminal Code of Ukraine]*. Kyiv: Atika, Akademiia, Elha–N (in Ukrainian).
- Maksymovych, R.L. 2008. *Poniattia sluzhbovoi osoby u kryminalnomu pravi Ukrainy: monohrafiia [The concept of a public official in Ukrainian criminal law]*. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav (in Ukrainian).
- Ministerstvo zdorovia Ukrainy, 2001. Nakaz pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vydachi dokumentiv, shcho zasvidchuiut tymchasovu nepratsездatnist hromadian [Order approving the Instructions on the procedure for issuing documents certifying temporary incapacity for work of citizens] № 1005/6196 vid 13 lystopada 2001 roku *Verkhovna Rada Ukrainy*, [online]. Available at: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1005-01#Text>> . (in Ukrainian).
- Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia : Zakon Ukrainy [Law of Ukraine Fundamentals of Ukrainian Legislation on Health Care] № 2801-XII, 1992. *Verkhovna Rada Ukrainy*, [online] Available at: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>> (in Ukrainian).
- Pereshyvko, S.O., 2018. *Kryminalna vidpovidalnist za pidkup osoiuy, yaka nadaie publichni posluhy [Criminal liability for bribery of a person providing public services]*. Kandydat yurydychnykh nauk. Dysertatsiia. Akademiia advokatury Ukrainy. 248 s. (in Ukrainian).
- Sudova vlada, 2023. Sudova statystyka, forma 7 – Zvit pro sklad zasudzhenykh [Court statistics, form 7 – Report on the composition of convicts] [online] Available at: <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2023> (in Ukrainian).
- Sudova vlada, 2024. Sudova statystyka, forma 7 – Zvit pro sklad zasudzhenykh [Court statistics, form 7 – Report on the composition of convicts] [online] Available at: <https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/zvit_dsau_2024> (in Ukrainian).
- Vasiuk, M.M., 2021. *Publichni posluhy v medychnii haluzi Ukrainy [Public services in the medical sector in Ukraine]*. Doktor filosofii. Dysertatsiia. Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. 255 s. (in Ukrainian).
- Venedyktova, I., 2009. Publichni posluhy v medychnii sferi [Public services in the medical field]. *Medychno pravo*, 3 (1), pp. 7–14. (in Ukrainian).
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2024. Postanova № 686/8627/22 vid 21 travnia 2024 roku [online]. Available at: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/119309289>> (in Ukrainian).
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2025a. Vyrok Vasylykivskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti vid 24.01.2025, sprava № 362/352/25 [Judgment of the Vasylykiv City District Court of Kyiv Region dated January 24, 2025, case No. 362/352/25] [online]. Available at: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/124664395>> (in Ukrainian)
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2025b. Vyrok Vasylykivskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti vid 18.06.2025 , sprava № 362/465/25 [Judgment of the Vasylykiv City District Court of Kyiv Region dated June 18, 2025, case No. 362/465/25] [online]. Available at: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/128227194>> (in Ukrainian)
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2025c. Vyrok Ivano-Frankivskoho miskoho sudu Ivano-Frankivskoi oblasti vid 16.10.2025, sprava № 344/15297/25 [Judgment of the Ivano-Frankivsk City Court of Ivano-Frankivsk Region dated October 16, 2025, case No. 344/15297/25] Available at: [online]. Available at: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/131040880>> (in Ukrainian)
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2025d. Vyrok Korostyshivskoho raionnoho sudu Zhytomyrskoi oblasti vid 20.08.2025, sprava № 935/575/25 [Judgment of the Korostyshiv District Court of Zhytomyr Region dated August 20, 2025, case No.

- 935/575/25] [onlain]. Available at: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/129667140>> (in Ukrainian)
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2025e. Vyrok Pershotravnevoho raionnoho sudu m. Chernivtsi vid 17.09.2024, sprava № 725/5841/24 [Judgment of the Pershotravney District Court of Chernivtsi dated 17 September 2024, case No. 725/5841/24] [onlain]. Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121685300> (in Ukrainian)
- Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen, 2025f. Vyrok Trostianetskoho raionnoho sudu Sumskoi oblasti vid 21.04.2025, sprava № 588/508/25 [Judgment of the Trostyanets District Court of Sumy Region dated 21 April 2025, case No. 588/508/25] [onlain]. Available at: <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/126744569>> (in Ukrainian)
- Zahynei, Z.A. 2015. *Kryminalno-pravova hermenevtyka* [Criminal law hermeneutics]: monohrafiia. Kyiv: Vydavnychi dim «ArtEk» (in Ukrainian).

Z.A. Zahynei-Zabolotenko

MEDICAL WORKERS AS PERPETRATORS OF CORRUPTION-RELATED CRIMINAL OFFENSES

The article examines the problem of determining the status of a medical worker as a subject of criminal corruption offenses, namely, in which cases he or she is recognized or not recognized as a public official, in particular, a person who provides public services. The following rules for qualifying the actions of a medical worker (in the case of bribery) are proposed: only if a medical worker holds an administrative position, performs organizational and administrative functions, and is recognized as a public official. Their actions, which consisted of accepting an offer, promise, or receiving an unlawful benefit for performing actions within the scope of such functions, should be classified under Articles 368 or 368³ of the Criminal Code of Ukraine; certain medical services that have legal consequences (in particular, the issuance and renewal of documents certifying a person's temporary incapacity for work, the referral of patients to healthcare facilities that provide secondary (specialized) and tertiary (highly specialized) medical care on a scheduled and emergency basis, conducting medical-social or forensic medical examinations and issuing conclusions on the recognition of a person as disabled) have the characteristics of public services (therefore, if a healthcare professional accepts an offer, promise, or receives an unlawful benefit for performing certain actions, they shall be recognized as a public official, and their actions shall be classified under Article 368⁴ of the Criminal Code of Ukraine); if a medical worker holding the above-mentioned position accepts an offer, promise, or receives an unlawful benefit for performing professional duties, the classification of his actions under Articles 368 or 368³ of the Criminal Code of Ukraine is excluded (i.e., he is recognized as a person engaged in professional activities for the provision of public services); a medical worker who has accepted an offer, promise, or received an unlawful benefit for performing his professional duties (for example, for treatment, performing an operation) must be recognized as an employee of an enterprise, institution, or organization who is not an official or a person working for the benefit of the enterprise, institution, or organization, and their actions must be classified under Article 354 of the Criminal Code of Ukraine.

Key words: *corruption-related criminal offenses, corruption, public official, person providing public services, employee of an enterprise, institution, or organization who is not a public official, medical worker, bribery, unlawful benefit, special subject, legally significant actions.*

Стаття надійшла до редколегії 01.12.2025 р.